

Motion till riksdagen 2021/22:3917

av **Linda Modig (C)**

Körlämplighetsbedömning efter stroke/TIA

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att regeringen återkommer till riksdagen med förslag till lagstiftningsändringar och/eller andra åtgärder som säkerställer möjligheterna för personer i hela Sverige att få en adekvat körlämplighetsbedömning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Att köra bil är för många människor starkt förknippat med frihet och nödvändighet. Friheten att själv bestämma vart jag vill, när jag vill. Nödvändigheten av att få vardagen att gå ihop. Att inte kunna köra bil efter en skada eller sjukdom är en personlig katastrof för många människor. Enligt forskarna på VTI är det cirka 2 000 personer varje år som får sina körkort indragna på grund av synfälsbortfall. När det väl har dragits in är chanserna små att få tillbaka det.

Även om man inte förlorar körkortet automatiskt efter en stroke gör läkaren ofta en muntlig överenskommelse med patienten om att avvakta med bilkörning under ett antal månader. Då har kroppen och hjärnan fått en möjlighet till återhämtning. Läkare har anmälningskyldighet, men det är Transportstyrelsen som fattar beslut om indraget körkort. Patienten kan ansöka om villkorad lämplighet för körkort hos Transportstyrelsen. Enligt SKR:s rutin ska patienten tidigt under vårdtiden på en strokeenhet/motsvarande informeras om att en utredning måste göras om körkortslämplighet. Det åligger ansvarig läkare på strokeenheten/motsvarande att informera om att körförbud gäller tills en utredning blivit gjord och patienten fått meddelande om att körförbudet är upphävt.

Tyvärr varierar möjligheterna att få sin körförmåga validerad runtom i landet. Stroke kan ge följsymtom som inte är tydliga vare sig för patienten eller för dennes närstående. En strokepatient kan te sig frisk med bra motorik men ha problem med att få bilen i rätt position, framförallt om det saknas mittlinje på vägen. Det kan till exempel bero på tidigare synfälsbortfall efter hjärnskadan. Afasi kan i sin tur innebära svårigheter att läsa trafikskyltar eftersom förmågan att förstå och analysera information kan vara

nedsett. Därför är det viktigt att man inte chansar och börjar köra eller låter sig övertalas innan en läkarkontroll har gjorts.

Det är svårt att bedöma körduglighet. En strokepatient som vill fortsätta att köra bil har först ett samtal med sin läkare inom primärvården eller på sin rehabiliteringsenhet. Ibland kan läkaren vara osäker på lämpligheten som bilförare även om de medicinska kraven uppfylls. Forskare på Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI, dömer ut Transportstyrelsens system som avgör körförmåga. Att systemet bör justeras är något som har konstaterats av flera instanser och i juni 2020 tog riksdagen beslut om att möjligheten att testa körförmågan i en simulator bör återinföras. Tidigare fanns möjligheten att testa körförmågan i en simulator hos VTI, men den togs bort. VTI har följt upp personerna som då fick tillbaka körkortet och konstaterar att en av drygt 200 personer har varit inblandad i en olycka efter det. Trots att Transportstyrelsen menar att de syntester som de använder sig av inte kan mäta den praktiska körförmågan använder de sig ändå av metoden.

I Region Västra Götaland finns verksamheten Mobilitetscenter i Västra Frölunda, som är behjälplig med att göra en körlämplighetsbedömning. På Mobilitetscenter arbetar man bland annat med körlämplighetsbedömningar och utprovningar av bilanpassningar. Den vanligaste gruppen man hjälper är personer som har haft en stroke och som har remitterats för utredning av läkare. Verksamheten har byggts upp av rörelsehindersförbunden, Vägverket, Försäkringskassan och Västra Götalandsregionen. Idag drivs Mobilitetscenter som en ekonomisk förening med uppdrag av sjukvården.

Det är arbetsterapeuter på Mobilitetscenter som hjälper till att utreda förarens lämplighet genom olika former av tester. Synskärpa, uppmärksamhet, reaktionsförmåga, uthållighet, koncentrationsförmåga och motorik undersöks. Man kan även prova flera alternativa lösningar för att styra, bromsa och hantera reglage. Dessutom görs en praktisk körbedömning ute på allmänna gator och vägar tillsammans med en trafiklärare. Mobilitetscenter skriver sedan ett utlåtande som går tillbaka till den remitterande läkaren.

Mot denna bakgrund är det därför angeläget att regeringen återkommer till riksdagen med förslag till lagstiftningsändringar och/eller andra åtgärder som säkerställer möjligheterna för personer i hela Sverige att få en adekvat körlämplighetsbedömning.

Linda Modig (C)